

Examples of Telugu Vowels (అచ్చులు)

Telugu vowels (అచ్చులు) are the basic building blocks of Telugu script. They are classified into short vowels (హ్రస్వం) and long vowels (దీర్ఘం) based on their pronunciation length.

◆ 1. Short Vowels (హ్రస్వ అచ్చులు) – Laghu (U) in Chandassu

Short vowels are pronounced quickly and are always considered Laghu (U) in metrical calculations.

Vowel	Pronunciation	Example Words
అ (A)	Like 'a' in America	అనుకో (Anuko)
ఇ (I)	Like 'i' in India	ఇల్లు (Illu)
ఉ (U)	Like 'u' in Put	ఉప్పు (Uppu)
ఋ (Ru)	Like 'ru' in Rupee	ఋషి (Rushi)
ఎ (E)	Like 'e' in End	ఎండ (Enda)
ఒ (O)	Like 'o' in Open	ఒంటె (Onte)

◆ 2. Long Vowels (దీర్ఘ అచ్చులు) – Guru (-) in Chandassu

Long vowels are stretched in pronunciation and are considered Guru (-) in metrical calculations.

Vowel	Pronunciation	Example Words
ఆ (Aa)	Like 'a' in Father	ఆకాశం (Aakasam)
ఈ (Ee)	Like 'ee' in See	ఈత (Eeta)
ఊ (Uu)	Like 'oo' in Moon	ఊరేగింపు (Ooregimpu)
ఋ (Ruu)	Rarely used in modern Telugu	Not commonly found
ఏ (E)	Like 'ay' in Bay	ఏనుగు (Enugu)
ఓ (O)	Like 'o' in More	ఓదార్పు (Odaarpu)
ఐ (Ai)	Like 'ai' in Aisle	ఐదు (Aidu)

Vowel	Pronunciation	Example Words
ఔ (Au)	Like 'ow' in Cow	ఔషధం (Aushadham)

◆ 3. Special Vowel Symbols (Guninatham - గుణింతం)

In Telugu script, vowels can also be combined with consonants to form compound letters (గుణింతాక్షరాలు).

Vowel Modified Form with క (Ka) Example Word

అ	క	కడు (Kadu)
ఆ	కా	కాంతి (Kaanti)
ఇ	కి	కిలకిల (Kilikila)
ఈ	కీ	కీర్తి (Keerti)
ఉ	కు	కుళాయి (Kulaayi)
ఊ	కూ	కూచో (Kucho)
ఎ	కె	కెరటం (Keretam)
ఏ	కే	కేసరి (Kesari)
ఒ	కో	కోడుకు (Koduku)
ఓ	కో	కోతి (Koti)
ఐ	కై	కైలాసం (Kailasam)
ఔ	కౌ	కౌశల్యం (Kaushalyam)

◆ How Vowels Affect Chandassu

- Short vowels (హ్రస్వం) are always Laghu (U).
  - Example: అ, ఇ, ఉ, ఋ, ఎ, ఒ → Laghu (U)
- Long vowels (దీర్ఘం) are always Guru (-).
  - Example: ఆ, ఈ, ఊ, ఋ, ఏ, ఓ, ఐ → Guru (-)

Examples of Telugu Consonants (వ్యంజనములు)

Telugu consonants (వ్యంజనములు) are classified into different groups based on their pronunciation. Here is a **basic chart** of Telugu consonants:

◆ 1. Classified by Sound Production (Vargiya Vyanjanalu - వర్గీయ వ్యంజనములు)

These consonants are arranged in **five rows** based on their articulation.

Group	Consonants	Example Words
Gutturals (కంఠ్యములు)	క, ఖ, గ, ఘ, జ	కాకి (Kaaki), ఘంట (Ghanta)
Palatals (తాలవ్యములు)	చ, ఛ, జ, ఝ, ఞ చిలుక (Chiluka), జలం (Jalam)	
Cerebrals (మూర్ధన్యములు)	ట, ఠ, డ, ఢ, ణ	టపాసు (Tapasu), డబ్బు (Dabbu)
Dentals (దంత్యములు)	త, థ, ద, ధ, న	తల్లి (Talli), ధనం (Dhanam)
Labials (ఔష్ఠ్యములు)	ప, ఫ, బ, భ, మ	పూలు (Poolu), భూమి (Bhumi)

◆ 2. Semi-Vowels (అర్ధ స్వరాలు)

These consonants have a softer sound, almost like vowels.

Consonants Example Words

య, ర, ల, వ యానము (Yaanamu), లేఖ (Lekha)

◆ 3. Sibilants (ఉష్మములు - Hissing Sounds)

These are **breath-heavy consonants**.

Consonants Example Words

శ, ష, స, హ శాంతి (Shaanti), సీత (Seeta)

◆ 4. Special Consonants (Others)

- ళ → Found in words like బాళి (Baali).

- క్ష (Combination of శ + ష) → Example: క్షణం (Kshanam).
  - ఱ (Retroflex R) → Found in old Telugu, like తెఱ (Tera - door).
-

◆ Why is this Important for Chandassu?

- Telugu **Chandassu (metrical structure)** depends on how consonants combine with vowels.
- Some consonants (e.g., జ, ఇ, ణ, క్ష) can **affect Laghu (U) or Guru (-) syllable identification**.
- Understanding consonants helps in **identifying halanta (Guru syllables) and compound consonants (గుణింతము)**.